

ORZECZENIE
GŁÓWNEJ KOMISJI ORZEKAJĄCEJ W SPRAWACH
O NARUSZENIE DYSCYPLINY FINANSÓW PUBLICZNYCH

Warszawa, dnia 18 października 2018 r.

Główna Komisja Orzekająca w Sprawach o Naruszenie Dyscypliny Finansów Publicznych
w składzie:

Przewodniczący:	<i>Członek GKO:</i>	Emil Kawa
Członkowie:	<i>Członek GKO:</i>	Klaudia Stelmaszczyk
	<i>Członek GKO:</i>	Leszek Paweł Biedka (spr.)
Protokolant:		Paweł Matusiak

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych Roberta Wydry, po rozpoznaniu, na rozprawie w dniu 18 października 2018 r., odwołań złożonych przez Obwinionych: **(A)** – zam. (...) i **(B)** – zam. (...), od orzeczenia Regionalnej Komisji Orzekającej w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych przy Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach z dnia 15 czerwca 2018 r. sygn. akt: RKO/7100/31/18, w którym Komisja uznała:

1. **(A)** - pełniącego w czasie zarzucanego naruszenia dyscypliny finansów publicznych funkcję Pełnomocnika Prezydenta Miasta ds. Inwestycji Kluczowych i Usług Komunalnych (...), odpowiedzialnego za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, określone w art. 17 ust. 1b) pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1458 z późn. zm.) zwanej dalej uondfp, poprzez udzielenie w dniu (...) czerwca 2015 r., na podstawie umowy nr (...) czerwca 2015 r., zamówienia publicznego na zadanie pn. „(...)” w trybie zamówienia z wolnej ręki, na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b) ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1579 z późn. zm.) zwanej dalej Pzp, pomimo braku spełnienia przesłanek do zastosowania tego trybu

zamówienia, czym naruszono art. 7 ust. 3, art. 10 ust. 2 oraz art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b) Pzp,

2. **(B)** - pełniącą w czasie zarzucanego naruszenia dyscypliny finansów publicznych funkcję Dyrektora Wydziału Inwestycji Komunalnej (...), odpowiedzialną za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, określone w art. 17 ust. 1b) pkt 2 uondfp, poprzez udzielenie w dniu (...)czerwca 2015 r., na podstawie umowy nr (...) czerwca 2015 r., zamówienia publicznego na zadanie pn. „(...)” w trybie zamówienia z wolnej ręki, na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b) Pzp, pomimo braku spełnienia przesłanek do zastosowania tego trybu zamówienia, czym naruszono art. 7 ust. 3, art. 10 ust. 2 oraz art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b) Pzp.

Komisja Orzekająca I instancji wymierzyła Obwinionym karę upomnienia i obciążyła każdego z Obwinionych obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania na rzecz Skarbu Państwa w wysokości po 316,18 zł,

orzeka

na podstawie art. 147 ust. 1 pkt 1 uondfp, utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie.

Pouczenie:

Orzeczenie niniejsze jest prawomocne w dniu jego wydania. Na niniejsze orzeczenie – w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia – służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Skargę wnosi się za pośrednictwem Głównej Komisji Orzekającej.

Uzasadnienie

W dniu 29 marca 2018 r. do Regionalnej Komisji Orzekającej w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych przy Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, zwanej dalej RKO, wpłynął wniosek zastępcy rzecznika dyscypliny finansów publicznych, zwanego dalej rzecznikiem o ukaranie (A) – pełniącego w czasie zarzucanego mu czynu funkcję Pełnomocnika Prezydenta Miasta do spraw Inwestycji Kluczowych i Usług Komunalnych (...)oraz (B) – pełniącej w czasie zarzucanego jej czynu funkcję Dyrektora Wydziału Inwestycji Komunalnych (...). We wniosku o ukaranie rzecznik zarzucił naruszenie dyscypliny finansów publicznych stypizowane w art. 17 ust. 1b pkt 2 ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, zwanej dalej uondfp, polegające na udzieleniu zamówienia publicznego na podstawie umowy z dnia (...) czerwca

Sygn. akt BDF1.4800.75.2018

2015 r. pn. „(...)” w trybie zamówienia z wolnej ręki w warunkach art. 67 ust. 1 lit. b ustawy Praw zamówień publicznych, zwanej dalej Pzp, pomimo niespełnienia przesłanek zastosowania tego trybu.

RKO ustaliła, że w 2013 r. ogłoszono konkurs na opracowanie koncepcji stadionu piłkarskiego przy ul. (...). W regulaminie konkursu przewidziano następujące nagrody:

- 1) I nagroda – zaproszenie do udziału w negocjacjach w postępowaniu o udzielenie zamówienia z wolnej ręki na opracowanie dokumentacji projektowej,
- 2) II nagroda – 20 000 zł.,
- 3) III nagroda 10 000 zł.

W przypadku niezawarcia - z przyczyn leżących po stronie zamawiającego - umowy o prace projektowe z autorem pracy nagrodzonej wypłacona miała być temu autorowi nagroda w wysokości 100 000 zł.

W Regulaminie konkursu ustalono również, że z chwilą rozstrzygnięcia konkursu uczestnicy udzielają zamawiającemu licencji na korzystanie z praw autorskich w zakresie rozpowszechniania poprzez prezentację, publikację oraz możliwość reprodukcji pracy. Ponadto ustalono, że uczestnik konkursu, któremu przyznano nagrodę w postaci zaproszenia do negocjacji w trybie zamówienia z wolnej ręki na opracowanie dokumentacji projektowej, przenosi na zamawiającego z chwilą podpisania umowy lub niezawarcia umowy po negocjacjach z przyczyn leżących po stronie uczestnika autorskie prawa majątkowe do sporządzonej pracy na następujących polach eksploatacji:

- 1) prawa do opracowania utworu, w szczególności jego przeróbki lub adaptacji,
- 2) prawa do wykonywania robót budowlanych i innych prac według projektów sporządzonych na podstawie utworu.

W wyniku konkursu wybrano koncepcję autorstwa (...) sp. z o.o. Pismem z dnia 13 listopada 2013 r. spółka złożyła wniosek o wyznaczenie terminu i miejsca negocjacji w trybie zamówienia z wolnej ręki. W odpowiedzi zamawiający poinformował autora, że uchwałą Rady Miasta (...) grudnia 2013 r. zrezygnowano z modernizacji stadionu, wskutek czego nie może być wszczęte wnioskowane postępowanie. Wskutek niezaproszenia autora do negocjacji mających na celu udzielenie zamówienia na wykonanie dokumentacji projektowej wypłacono w dniu 27 marca 2014 r. wyżej wskazaną nagrodę w wysokości 100 000 zł.

Sygn. akt BDF1.4800.75.2018

W dniu (...) czerwca 2015 r. pomiędzy Miastem (...) a (...) sp. z o.o. w trybie zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 lit. b Pzp zawarta została umowa na wykonanie koncepcji pokonkursowej, makiety przedsięwzięcia, projektu budowlanego, uzyskanie pozwolenia na budowę, sporządzenie projektu wykonawczego i wykonywanie nadzoru autorskiego – umowa ta dotyczyła modernizacji stadionu przy ul. (...) i miała być zrealizowana na podstawie koncepcji, o której mowa wyżej. Wartość zamówienia oszacowano na 2 280 000,00 zł., a umówione wynagrodzenie określono na kwotę 2 050 000,00 zł. netto i 2 521 500,00 zł. brutto.

Uzasadnieniem udzielenia zamówienia z wolnej ręki był fakt, że zwycięzca konkursu nie otrzymał pierwszej nagrody w postaci zaproszenia do negocjacji, a w konsekwencji nie przeniósł na zamawiającego praw autorskich w postaci prawa do opracowania utworu, w szczególności jego przeróbki lub adaptacji oraz prawa do wykonywania robót budowlanych według projektu sporządzonego na podstawie utworu. W ocenie zamawiającego nie było możliwości udzielenia zamówienia innemu podmiotowi niż spółka.

W uzasadnieniu orzeczenia RKO zważyła, że zgodnie z Pzp zamawiający jest uprawniony do zastosowania trybu zamówienia z wolnej ręki wyłącznie w sytuacjach wyjątkowych, precyzyjnie określonych w ustawie. Zastosowanie takiego trybu stanowi wyjątek od ogólnej zasady prymatu trybów przetargowych nad innymi trybami, wynikającej z art. 10 ust. 1 Pzp. Stosownie do art. 67 ust. 1 pkt 1b Pzp – w brzmieniu obowiązującym w dniu udzielenia zamówienia – zamawiający mógł udzielić zamówienia jeżeli dostawy, usługi lub roboty budowlane mogły być świadczone przez jednego wykonawcę, z przyczyn związanych z ochroną praw wyłącznych, wynikających z odrębnych przepisów – w niniejszej sprawie z przepisów o ochronie praw autorskich. Powoływanie się na prawa wyłączne, w tym ochronę praw autorskich, może nastąpić w okolicznościach, w których istnieje jeden wykonawca będący w stanie sprostać realizacji przedmiotu zamówienia. Wskazanie przez zamawiającego, że zamierza nabyć usługę objętą ochroną wynikającą z praw autorskich nie jest wystarczające albowiem konieczne jest wykazanie, że na rynku nie istnieje dostępny ekwiwalent takiej usługi. Zamawiający nie może preferować danej usługi objętej ochroną wynikającą z praw wyłącznych, jeżeli obiektywne inne usługi mogą zaspokoić jego potrzeby związane z realizacją zamówienia. W niniejszej sprawie zamawiający nie wykazał, że na rynku nie istnieje ekwiwalent zamawianej usługi.

W konsekwencji przedmiotowe zamówienie udzielone zostało z naruszeniem art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b Pzp, a tym samym doszło do naruszenia art. 17 ust. 1b pkt 2 uodnfp.

RKO uznała, że naruszenia dopuścili się oboje obwinieni, gdyż nie dołożyli staranności wymaganej od osób upoważnionych do udzielania zamówień publicznych, a w konsekwencji wymierzono każdemu z obwinionych karę upomnienia.

Od powyższego orzeczenia wniesione zostały odwołania. W odwołaniach zarzucono orzeczeniu naruszenie:

- 1) art. 89 ust. 1 uondfp, poprzez nierozważenie całości zebranego materiału dowodowego, w szczególności pominięcie, że udzielenie zamówienia poprzedzone zostało procedurą konkursową, która z przyczyn niezależnych od zamawiającego nie zakończyła się udzieleniem zamówienia zwycięzcy konkursu, a tym samym nieuwzględnienie, że zaszły przesłanki określone w art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b Pzp;
- 2) przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b Pzp poprzez uznanie, że nie było możliwe zastosowanie trybu zamówienia z wolnej ręki, w warunkach gdy usługa jest chroniona prawami wyłącznymi i może być świadczona tylko przez jednego wykonawcę.

Wskazano również, że „umowa została podpisana ze zdobywcą I nagrody w konkursie, tym samym jest kontynuacją konkursu, który sam w sobie spełniał przesłanki ustawy Prawo zamówień publicznych jeśli chodzi o konkurencyjny tryb przeprowadzania postępowania o zamówienia publiczne.”.

Główna Komisja Orzekająca zważyła, co następuje.

W niniejszej sprawie stan faktyczny nie jest sporny, a ustalenia poczynione przez RKO w toku wcześniejszego postępowania GKO uznaje za własne.

Pierwszym obowiązkiem GKO jest ustalenie, czy w sprawie znajduje zastosowanie art. 24 ust. 1 uondfp, zgodnie z którym jeżeli w czasie orzekania w sprawie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia tego naruszenia, stosuje się ustawę nową, z tym że należy stosować ustawę obowiązującą w czasie popełnienia naruszenia, jeżeli jest ona względniejsza dla sprawcy.

Stosownie do art. 21 uondfp naruszenie dyscypliny finansów publicznych uważa się za dokonane w czasie, w którym sprawca działał lub zaniechał działania, do którego był zobowiązany, przy czym za czas, w którym sprawca zaniechał działania uważa się dzień następujący po upływie, terminu, w którym określne działanie powinno nastąpić.

W niniejszej sprawie udzielenie zamówienia miało miejsce (...) czerwca 2015 r. Zgodnie z art. 17 ust. 1b pkt 2 uondfp w brzmieniu obowiązującym w dacie popełnienia czynu, naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest udzielenie zamówienia publicznego z naruszeniem przepisów o zamówieniach publicznych dotyczących przesłanek stosowania trybów udzielenia zamówienia publicznego: negocjacji bez ogłoszenia, zamówienia z wolnej ręki lub zapytania o cenę. Do chwili orzekania w drugiej instancji treść przepisu nie uległa zmianie.

W zakresie art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b Pzp stwierdzić należy, że zgodnie z brzmieniem obowiązującym w dniu podpisania umowy, zamawiający mógł udzielić zamówienia z wolnej ręki, jeżeli dostawy, usługi lub roboty budowlane mogły być świadczone tylko przez jednego wykonawcę z przyczyn związanych z ochroną praw wyłącznych, wynikających odrębnych przepisów. Stosownie do art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b Pzp, w brzmieniu obowiązującym w dniu orzekania przez GKO zamawiający może udzielić zamówienia z wolnej ręki, jeżeli dostawy, usługi lub roboty budowlane mogą być świadczone tylko przez jednego wykonawcę z przyczyn związanych z ochroną praw wyłącznych jeżeli nie istnieje rozsądne rozwiązanie alternatywne lub rozwiązanie zastępcze, a brak konkurencji nie jest wynikiem celowego zawężenia parametrów zamówienia. Zmieniona treść przywołanego przepisu zawęża możliwość udzielenia zamówienia w trybie z wolnej ręki, ale nie zmienia to faktu, że zarówno w poprzednim, jak i w obecnym stanie prawnym nie zachodziły przesłanki do zastosowania trybu z wolnej ręki w rozpoznawanej sprawie. Dlatego dla oceny zachowania Obwinionych znalazły zastosowanie, zgodnie z art. 24 ust. 1 uondfp, przepisy obowiązujące w czasie orzekania.

W odniesieniu do oceny prawnej stanu faktycznego niniejszej sprawy stwierdzić należy, że do udzielenia zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b Pzp nie wystarczy, by przedmiot zamówienia objęty był ochroną prawa wyłącznego, np. prawem autorskim. Zamawiający musi wykazać, że wykonanie zamówienia przez innego wykonawcę jest niemożliwe nie tylko ze względu na przysługującą danemu podmiotowi ochronę praw wyłącznych, ale że istnienie takich praw wyłącznych skutkuje koniecznością udzielenia zamówienia temu podmiotowi. Tym samym konieczne jest spełnienie dwóch przesłanek – istnienie praw wyłącznych oraz jednego podmiotu zdolnego do realizacji zamówienia, pomiędzy którymi musi zachodzić związek przyczynowo-skutkowy. Dla wykazania zasadności zastosowania przywołanego wyżej przepisu zamawiający musi wykazać, że wykonywanie zamówienia przez innego wykonawcę jest niemożliwe nie tylko z powodu

Sygn. akt BDF1.4800.75.2018

przysługującej danemu podmiotowi ochrony praw wyłącznych, lecz także dlatego, że istnienie takich praw wyłącznych skutkuje koniecznością udzielenia zamówienia temu podmiotowi.

Pierwsza przesłanka wymaga, aby zamawiający wykazał, że na rynku istnieje tylko jeden wykonawca, który może świadczyć dostawy, usługi lub roboty budowlane z przyczyn związanych z ochroną praw wyłącznych oraz że nie istnieją rozwiązania równoważne tym objętym prawem wyłącznym, które odpowiadałyby rzeczywistym potrzebom zamawiającego. Taka sytuacja musi mieć charakter obiektywnie trwały i nieprzewidywalny. Dla zastosowania art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b nie wystarczy wykazać, że dostawa, usługa lub robota budowlana są chronione prawami wyłącznymi. Konieczne jest również wykazanie, że przedmiot zamówienia może być wykonany wyłącznie przez jednego wykonawcę. W myśl uchwały KIO z 31 grudnia 2010 r., sygn. akt KIO/KD 105/10 *„Przyczyny związane z ochroną praw wyłącznych wynikających z odrębnych przepisów, uzasadniające udzielenie zamówienia bez przeprowadzenia procedury konkurencyjnej, muszą mieć charakter zasadniczy, tak by można było wykazać, że podjęcie prac przez innego wykonawcę jest ze względu na ochronę praw wyłącznych rzeczywiście niemożliwe, a nie tylko utrudnione, i że ta niemożliwość ma charakter nieprzewidywalny”*.

Dla potrzeb niniejszej sprawy wskazać również należy, że zgodnie z ugruntowanym poglądem orzecznictwa, prawami wyłącznymi w rozumieniu art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b Pzp są m.in. prawa własności rzeczy, a także prawa własności intelektualnej tzn. prawa autorskie, patenty, wzory użytkowe, znaki towarowe. Zakres prawa wyłącznego obejmuje wyłączne uprawnienie, a więc z wyłączeniem innych osób, do korzystania z rzeczy lub innego dobra. W przypadku przesłanki związanej z ochroną praw wyłącznych, wynikających z odrębnych przepisów zamawiający musi wykazać, że nie istnieją dostawy, usługi lub roboty budowlane mogące zastąpić dostawy, usługi lub roboty budowlane objęte prawem wyłącznym, spełniające określone potrzeby zamawiającego. Przepis art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b Pzp nie może znaleźć zastosowania w sytuacji, gdy na rynku istnieje wielu wykonawców mogących wykonać zamówienie publiczne. Zamawiający musi zatem udowodnić, że tylko wykonawca zaproszony do negocjacji w trybie zamówienia z wolnej ręki jest w stanie świadczyć dostawy, usługi lub roboty budowlane stanowiące przedmiot zamówienia publicznego, przy czym taki stan rzeczy musi mieć cechy trwałości.

W sprawie niniejszej nie wykazano, że przedmiot umowy może być zrealizowany tylko przez jednego wykonawcę, a więc nie zostały spełnione przesłanki zastosowania wyżej

wspomnianego trybu udzielenia zamówienia. W tym zakresie organ pierwszej instancji dokonał prawidłowej wykładni art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. b Pzp, co czyni bezzasadnym zarzut o błędnej wykładni prawa materialnego.

Również zarzut o nierozważeniu całości zebranego materiału dowodowego, w szczególności pominięciu, że udzielenie zamówienia poprzedzone zostało procedurą konkursową, która z przyczyn niezależnych od zamawiającego nie zakończyła się udzieleniem zamówienia zwycięzcy konkursu nie zasługuje na uwzględnienie. Okoliczność uprzedniego przeprowadzenia procedury konkursowej była brana pod uwagę w toku postępowania – organ pierwszej instancji zauważył, że postępowanie konkursowe zostało przeprowadzone, zauważył również dalsze działania zamawiającego i skutki, które z tego wynikły. Wnioski płynące z faktu przeprowadzonego konkursu są jednak odmienne od tych, które – jak można przypuszczać na podstawie treści odwołania – sugeruje Obwiniony tzn. niemożność udzielenia zamówienia innemu podmiotowi niż wybrany w wyniku konkursu. Przedmiotem kwestionowanego zamówienia z wolnej ręki było między innymi wykonanie dokumentacji umożliwiającej realizację zadania inwestycyjnego, w szczególności wykonanie projektu budowlanego, uzyskanie pozwolenia na budowę, sporządzenie projektu wykonawczego i wykonywanie nadzoru autorskiego. Zadanie to mogło być zrealizowane przez dowolny, inny niż (...) sp. z o.o. podmiot. Organ pierwszej instancji, w ocenie prawnej działań Obwinionych, uwzględnił fakt wcześniejszego przeprowadzenia konkursu i – w przeciwieństwie do stanowiska wyartykułowanego w odwołaniu – uznał, że ta okoliczność jest irrelevantna dla potrzeb rozstrzygnięcia sprawy. W konsekwencji, kolejny zarzut odwołania nie zasługuje na uwzględnienie.

Orzekając o wymierzeniu kary upomnienia za przypisane Obwinionym naruszenie GKO miała na uwadze treść art. 33 ust. 1 uondfp, stosownie do którego organ orzekający wymierza karę według swojego uznania, w granicach określonych w ustawie, uwzględniając stopień szkodliwości dla finansów publicznych naruszenia dyscypliny finansów publicznych, stopień winy, a także cele kary w zakresie społecznego oddziaływania oraz cele zapobiegawcze i dyscyplinujące, które ma osiągnąć w stosunku do ukaranego. Przede wszystkim GKO wzięła pod uwagę fakt, że doszło do naruszenia jednej z podstawowych zasad Pzp – prymatu konkurencyjnych trybów udzielania zamówień publicznych. Z drugiej jednak strony przy wymierzaniu kary uwzględniono dotychczasową niekaralność Obwinionych. Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa kara upomnienia jest najmniej dotkliwa dla obwinionego i wskazuje, że w danym przypadku zachodzą przesłanki działające na korzyść sprawcy – np.

Sygn. akt BDF1.4800.75.2018

niekaralność. Jednocześnie kara ta jest swoistym ostrzeżeniem mającym na celu zapobieganie naruszaniu przez Obwinionych dyscypliny finansów publicznych w przyszłości, a w sprawie niniejszej kara ta powinna być wystarczająca dla uzyskania efektu prewencyjnego.

Zgodnie z art. 36 ust. 1 uondfp w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie można biorąc pod uwagę rodzaj i okoliczności naruszenia dyscypliny finansów publicznych lub właściwości i warunki osobiste sprawcy naruszenia dyscypliny finansów publicznych, odstąpić od wymierzenia kary. Stosownie do art. 36 ust. 2 uondfp jako okoliczności łagodzące można uwzględnić w szczególności:

- 1) działanie lub zaniechanie ze szczególnych pobudek lub w szczególnych warunkach, zasługujących na uwzględnienie, w tym w celu zapobieżenia szkodzie w mieniu publicznym;
- 2) wyróżnianie się przed popełnieniem naruszenia dyscypliny finansów publicznych wzorowym spełnianiem obowiązków zawodowych;
- 3) przyczynienie się do usunięcia szkodliwych następstw naruszenia dyscypliny finansów publicznych lub podjęcie o to starań.

W niniejszej sprawie nie zachodzi żadna z przesłanek wymienionych w art. 36 ust. 2 pkt 1 i 3 uondfp. Dopuszczalne jest, co najwyżej rozważenie przesłanki wymienionej w art. 36 ust. 2 pkt 2 uondfp ale jej uwzględnienie nie jest – co wynika z redakcji przywołanego przepisu – obligatoryjne a w realiach niniejszej sprawy nie przeważa za zastosowaniem tego nadzwyczajnego środka, wobec wagi naruszenia podstawowych przepisów regulujących udzielanie zamówień publicznych... Skoro brak jest podstaw do odstąpienia od wymierzenia kary tym bardziej GKO nie widzi podstaw do stwierdzenia znikomej szkodliwości czynu dla finansów publicznych.

W tym stanie rzeczy orzeczenie RKO jest prawidłowe, a zarzuty zamieszczone w odwołaniach nie zasługują na uwzględnienie.